

Natuurbeleving nader bekeken

Rapport - onderzoek naar Natuurbeleving - Natuurmonumenten | november 2014

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Resultaten
  1. Wat doet men?
  2. Gebruikersconflicten
  3. Vissen
  4. Honden
  5. Dilemma bescherming vs. beleving
  6. Toegankelijkheid landelijke gebieden
  7. Financiering
3. Bijlagen
  1. Onderzoeksverantwoording

Colofon

in opdracht van

André Doffer
Research & Consultancy Director
Retail & Leisure
033 330 33 33
a.doffer@marketresponse.nl

Shelly van Winden
Research Consultant
033 330 31 27
s.van.winden@marketresponse.nl

MarketResponse Nederland BV
Leusderend 36
3832 RC Leusden
033 - 330 33 33
www.marketresponse.nl

Projectnummer 19758
© MarketResponse 2014

Inleiding

De Grote Natuur Enquete, Natuurbeleving

- In deze rapportage zijn de resultaten en conclusies opgenomen van de achterbanraadpleging op het thema Natuurbeleving.
- Het betreft een achterban raadpleging. Achterban geldt in ruime zin. Dit zijn leden en niet leden van Natuurmonumenten. Bezoekers van natuurgebieden, die graag hun stem laten horen als het gaat om het beheer van deze gebieden. Allen die Natuurmonumenten een warm hart toedragen en de belangen behartiging van deze organisatie belangrijk vinden.
- Evenals vorig jaar heeft Natuurmonumenten in deze achterbanraadpleging een aantal dilemma's aan leden en niet-leden van de vereniging voorgelegd.
- In deze rapportage zijn de resultaten van 43.365 Nederlanders opgenomen, die de online enquête volledig hebben ingevuld in de periode van 28 augustus tot en met 5 oktober 2014. Van deze totale groep zijn 32.343 respondenten lid van Natuurmonumenten (74,6%). 11.016 respondenten (25,4%) zijn geen lid van deze organisatie.
- Wij wensen u veel leesplezier.

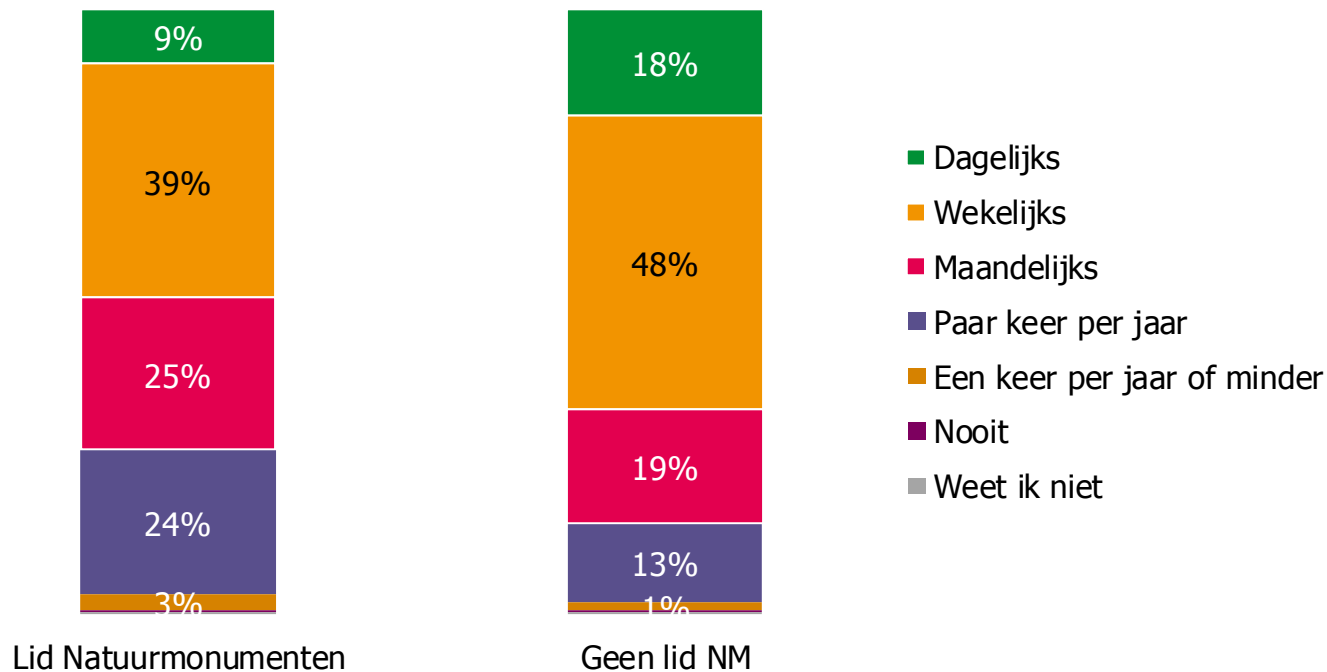
1. Wat doet men?

Resultaten – Wat doet men? – bezoeken

Bijna de helft van de leden van Natuurmonumenten, bezoeken een of meerdere keren per week een natuurgebied.

- Niet-leden die deze enquête hebben ingevuld zijn vooral frequente bezoekers van natuurgebieden. Zij komen vaker voor een specifieke activiteit naar het bos (wandelen met de hond, sportvissen)
- Onder de leden die de enquête hebben ingevuld is deze groep met 48% iets kleiner.

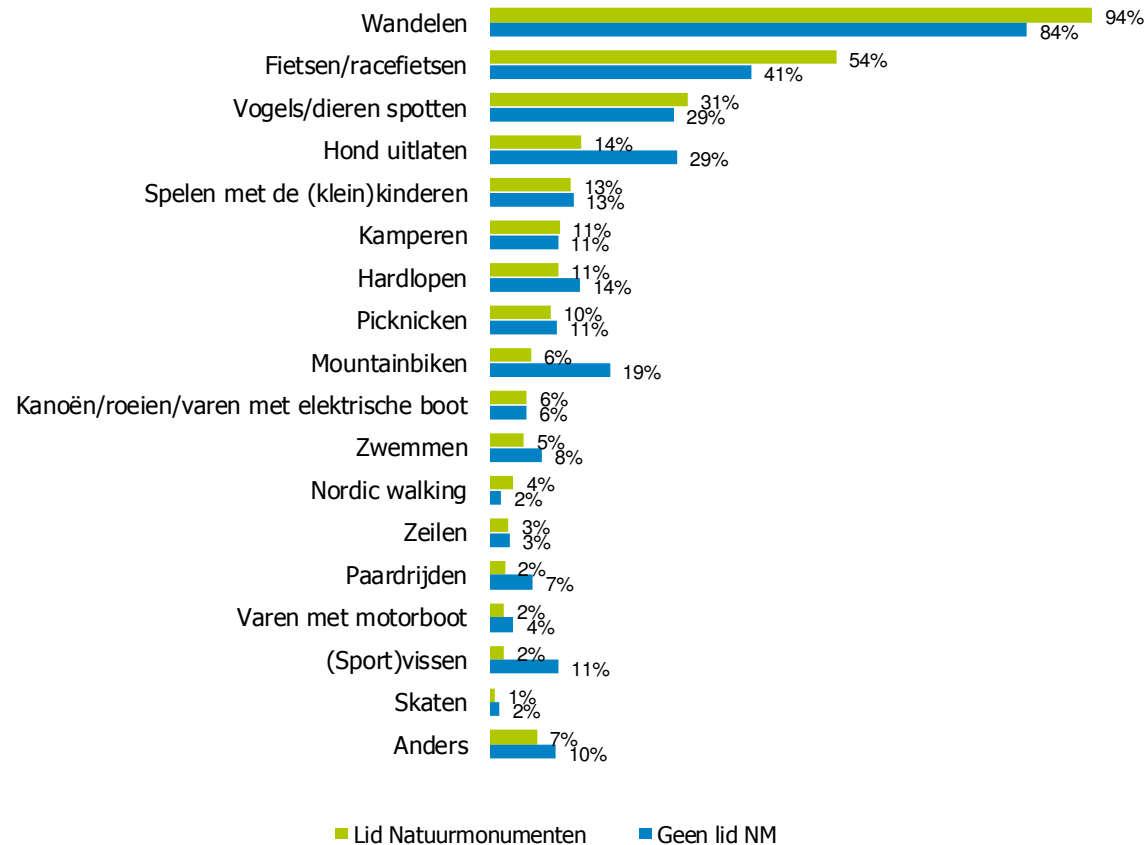

Vraag: Hoe vaak bezoekt u doorgaans natuurgebieden?
Basis: alle respondenten

Resultaten – Wat doet men? – activiteiten

Wandelen en fietsen/racefietsen zijn de populairste activiteiten

- Naast de leden van Natuurmonumenten hebben specifieke doelgroepen (bezoekers met honden, mountainbikers en sportvissers) relatief vaker de enquête ingevuld.

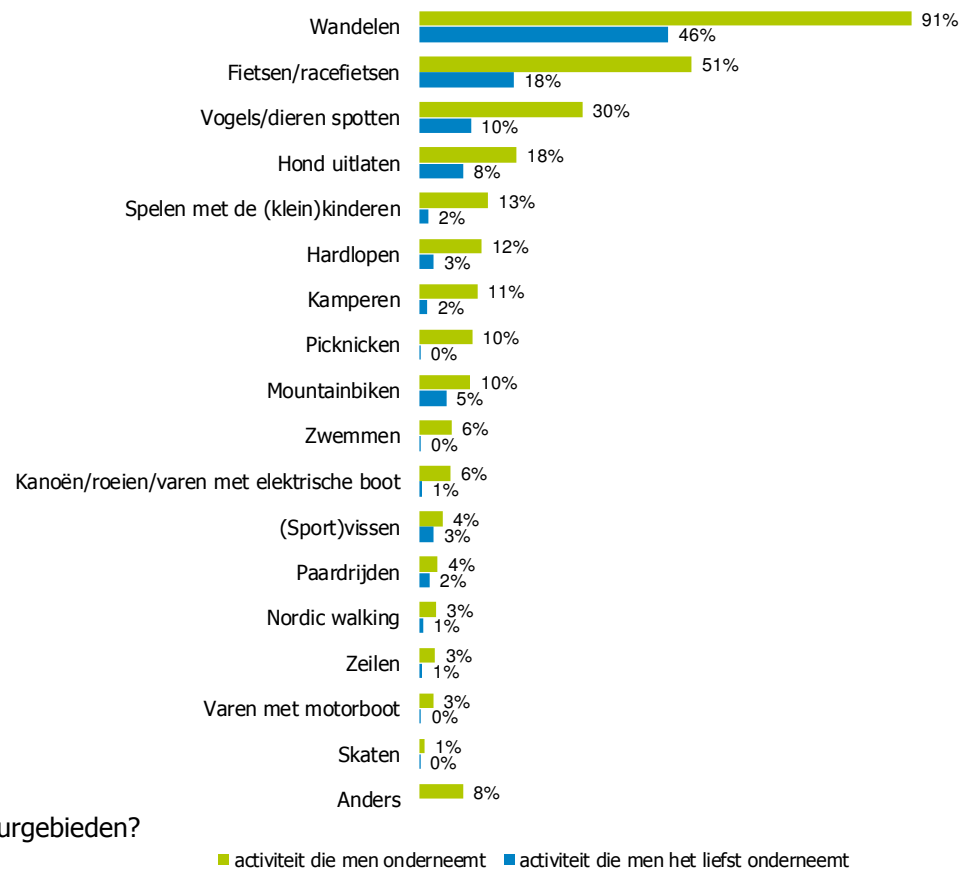

Vraag: Welke activiteiten onderneemt u in natuurgebieden?
Basis: alle respondenten

Resultaten – Wat doet men? – Participatie activiteiten

Wandelen populairste én meest geliefde activiteit in natuurgebieden

- Wandelen is, naast de activiteit die het vaakst gedaan wordt, ook de activiteit die het liefst wordt ondernomen.
- Mountainbiken wordt relatief gezien vaker genoemd als activiteit die men het liefste doet.

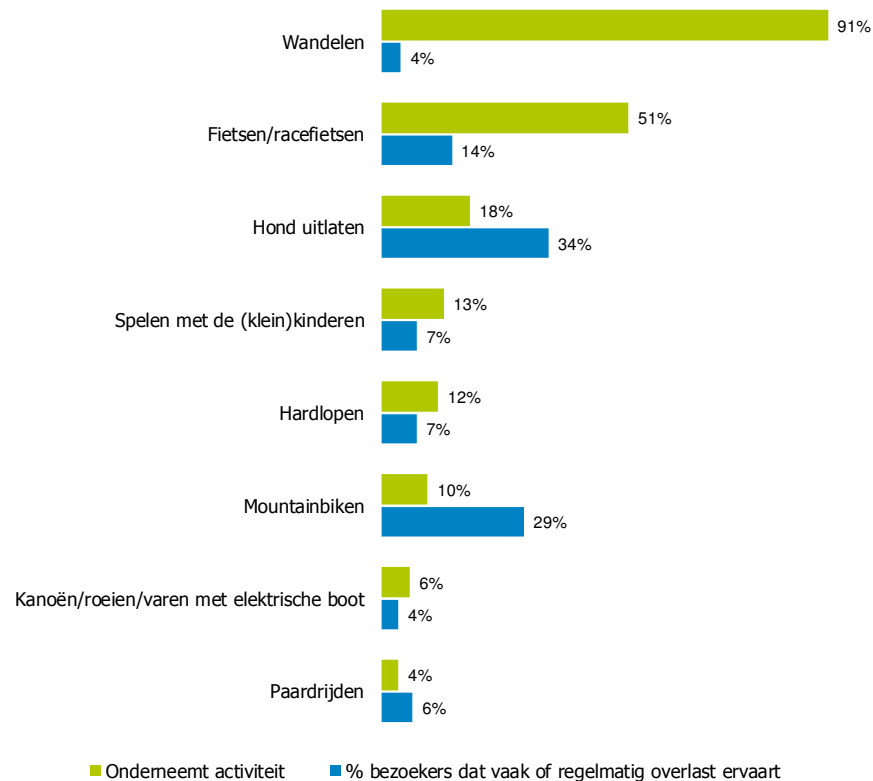

Vraag: Welke activiteiten onderneemt u in natuurgebieden?
Welke activiteit onderneemt u het liefst?
Basis: alle respondenten

Resultaten – Wat doet men? – Participatie activiteiten

Mountainbiken, hond uitlaten en paardrijden zorgen voor negatief recreatief rendement

- De categorieën paardrijden, mountainbiken en de hond uitlaten zijn minder populair onder de gebruikers van natuurgebieden. Voor deze categorieën geldt, dat de groep die er last van heeft groter is dan de groep die er plezier aan beleeft. (een negatief recreatief rendement)

Vraag: Welke activiteiten onderneemt u in natuurgebieden?

Als u een natuurgebied bezoekt, heeft u dan wel eens last van andere bezoekers/ gebruikers?

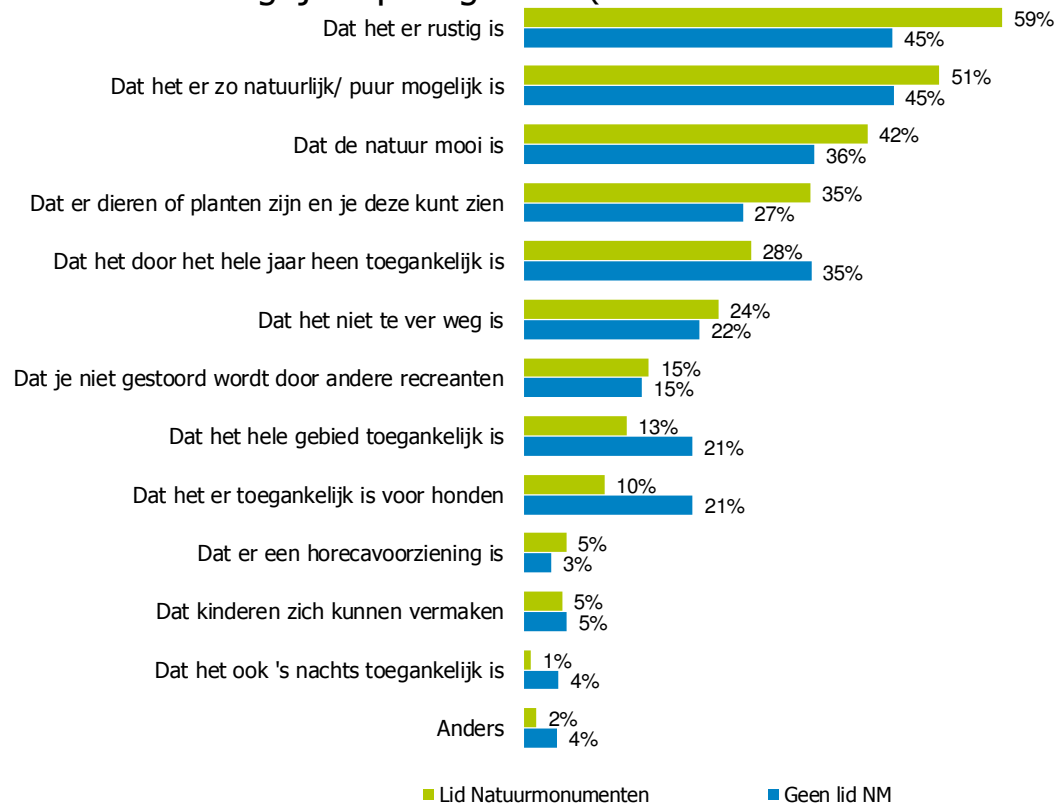
Basis: alle respondenten

Resultaten – Wat doet men? – belang aspecten

Rust, puurheid en natuur belangrijkste aspecten

- Rust, puurheid en mooie natuur zijn de belangrijkste aspecten bij het bezoeken van een natuurgebied.
- Toegankelijkheid (het hele jaar door, het hele gebied en voor honden) wordt daarnaast door de niet-leden als een belangrijk aspect gezien. (onder niet-leden vinden we meer frequente bezoekers)

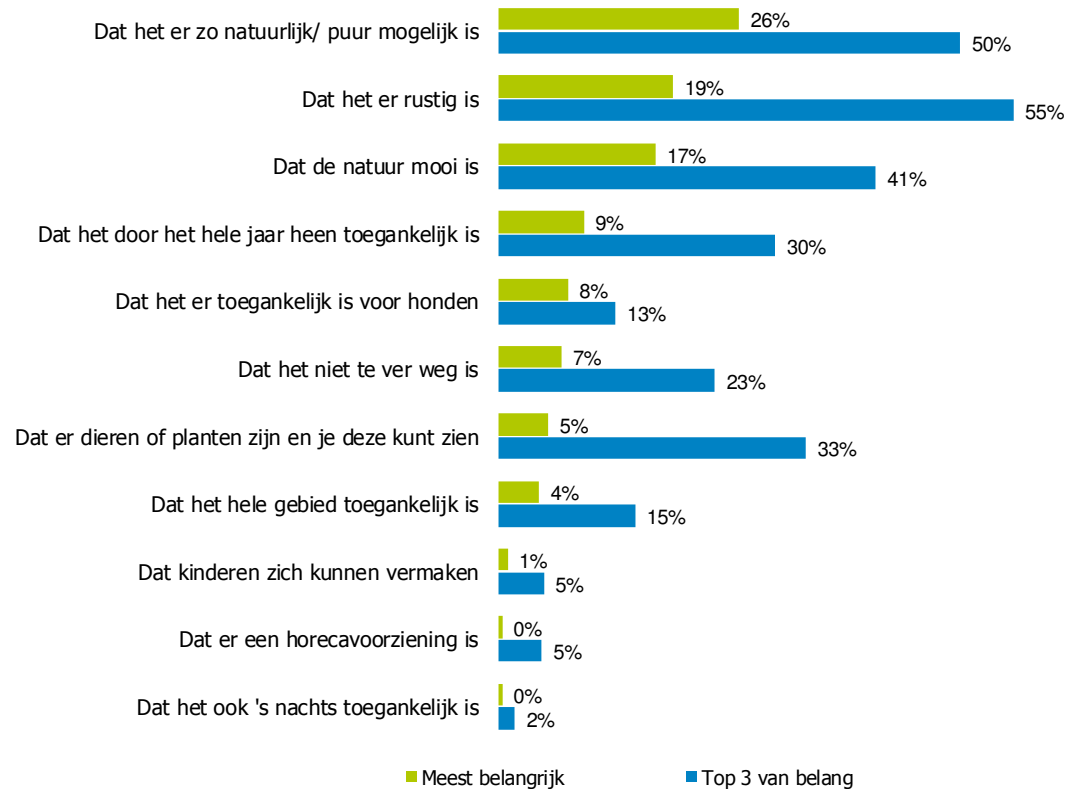

Vraag: Als u een bepaald natuurgebied wil bezoeken, welke aspecten zijn voor u van belang?
Basis: alle respondenten. Maximaal 3 antwoorden per respondent

Resultaten – Wat doet men? – belang aspecten

'Dat het er zo natuurlijk/puur mogelijk is' wordt het vaakst genoemd als belangrijkste aspect van een natuurgebied

- Rust wordt als aspect het meest genoemd in de top 3, maar 'dat het er zo natuurlijk/puur mogelijk is' wordt het meest genoemd als het belangrijkste aspect.

Vraag: Als u een bepaald natuurgebied wil bezoeken, welke aspecten zijn voor u van belang?

Vraag: Welk aspect vindt u het meest belangrijk

Basis: alle respondenten, genoemd in top 3 en het belangrijkste

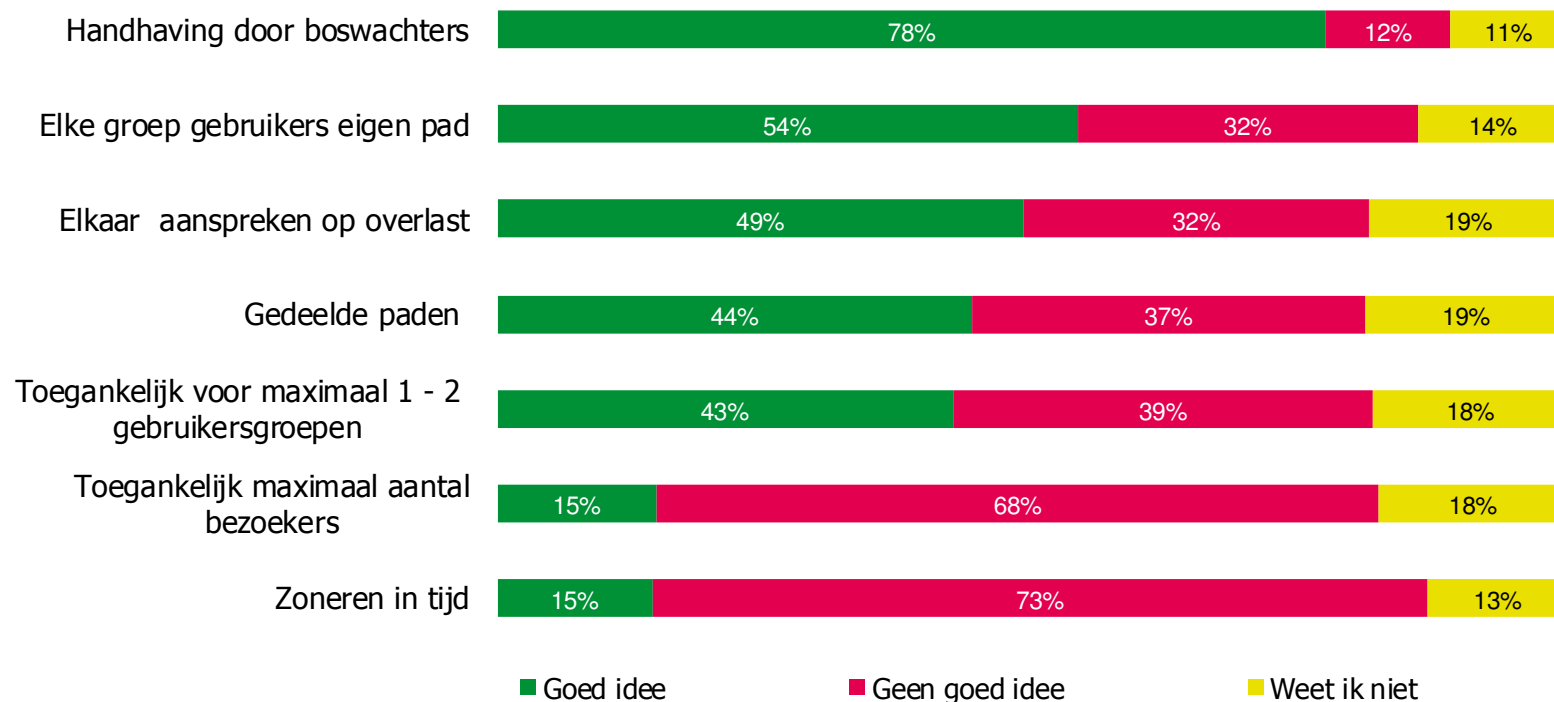
2. Gebruikersconflicten

Resultaten – Gebruikersconflicten – oplossingsrichtingen

Handhaving door boswachters wordt gezien als beste oplossing voor conflicten

- Handhaving van de regels door boswachters wordt door zowel frequente als niet-frequente bezoekers gezien als de beste oplossing om overlast tussen groepen bezoekers te verminderen.
- Zoneren in tijd en het instellen van een maximaal aantal bezoekers worden gezien als een minder goed idee.

Vraag: Hieronder staan mogelijke oplossingen om de overlast tussen verschillende groepen gebruikers te verminderen. Wat vindt u van deze ideeën?

Basis: alle respondenten. Frequente bezoekers: dagelijks of wekelijks; minder frequente bezoekers: maandelijks of enkele keren per jaar

Resultaten – Gebruikersconflicten – rol boswachter

Boswachters moeten bezoekers regels uitleggen door ze aan te spreken

- De meeste mensen vinden dat de boswachter vooral de regels moeten uitleggen door bezoekers erop aan te spreken.
- Twee derde vindt ook dat de boswachter hiervoor vaker aanwezig moet zijn om te letten op gebruikersconflicten.
- Een meerderheid vindt dat het uitdelen van boetes niet de rol van de boswachters is.

Vraag: Wat vindt u dat de rol van de boswachter ten aanzien van gebruikersconflicten moet zijn?
Basis: alle respondenten

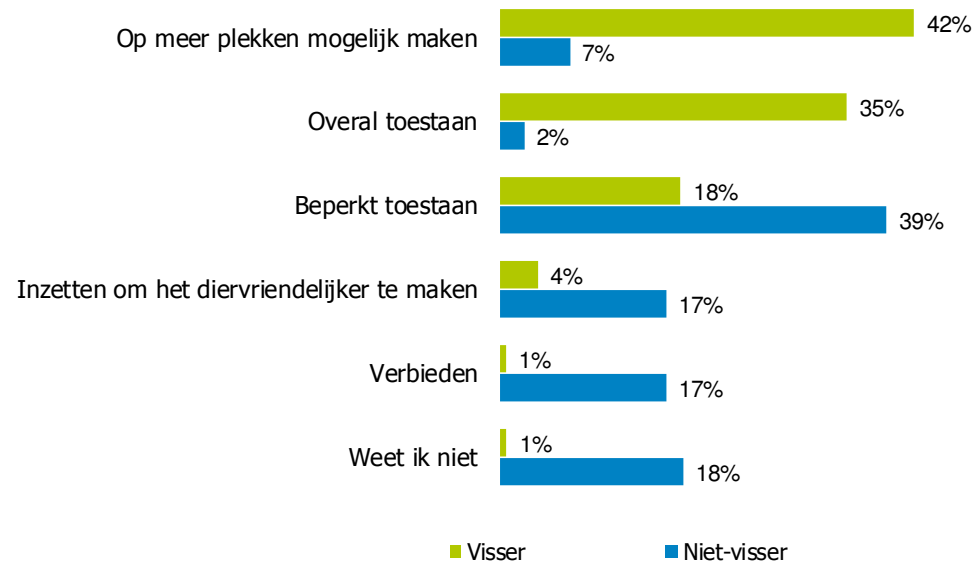
3. Vissen

Resultaten – Vissen – houding Natuurmonumenten

Groot verschil tussen de mening van vissers en niet-vissers over de houding van Natuurmonumenten ten opzichte van vissen

- Uit de enquête komt naar voren dat slechts 2,2% van de leden is actief met sportvissen, terwijl onder de niet leden 10,7% van de geënquêteerden graag aan sportvissen doet.
- Er is een duidelijk verschil tussen de mening van vissers en van niet-vissers over de houding die Natuurmonumenten zou moeten aannemen ten opzichte van (sport)vissen in natuurgebieden.
- Niet-vissers willen dat Natuurmonumenten het beperkter mogelijk maakt, verbiedt of diervriendelijker maakt.
- Vissers willen juist graag dat het op meer plekken (of overal) mogelijk wordt om te vissen. Slechts een vijfde van de vissers vindt dat Natuurmonumenten het beperkt toe moet staan.

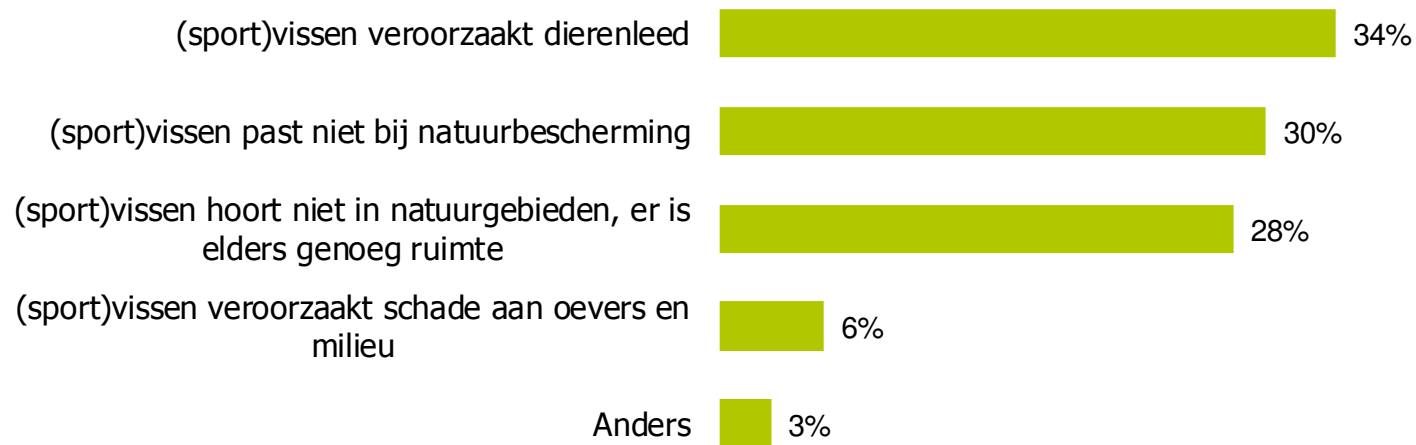

Vraag: Wat vindt u dat de houding van Natuurmonumenten moet zijn ten aanzien van (sport)vissen in natuurgebieden?
Basis: alle respondenten

Resultaten – Vissen – redenen verbieden

Dierenleed belangrijkste reden om vissen te verbieden

- Voor de mensen die vinden dat (sport)vissen verboden zou moeten worden is de belangrijkste reden dat het dierenleed veroorzaakt.
- Daarnaast is er een groep die vindt dat (sport)vissen niet past bij natuurbescherming, en een groep die vindt dat er elders voldoende ruimte is en dat het daarom niet binnen de natuurgebieden hoort.

Vraag: U geeft aan dat Natuurmonumenten het (sport)vissen moet verbieden in natuurgebieden. Waarom vindt u dat?
Basis: alle respondenten die vinden dat NM vissen moet verbieden (n=6.965)

4. Honden

Resultaten – Honden – last

Honden die achter vogels, reeën en hazen aanzitten zorgen voor overlast

- Zowel hondenbezitters als niet-hondenbezitters ervaren het meeste last van loslopende honden als ze achter vogels, reeën en hazen aan gaan.
- Veel hondenbezitters vinden loslopende honden ook vervelend omdat hun eigen honden daar last van hebben.
- Voor niet-hondenbezitters is hondenpoep ook een belangrijk punt van ergernis.

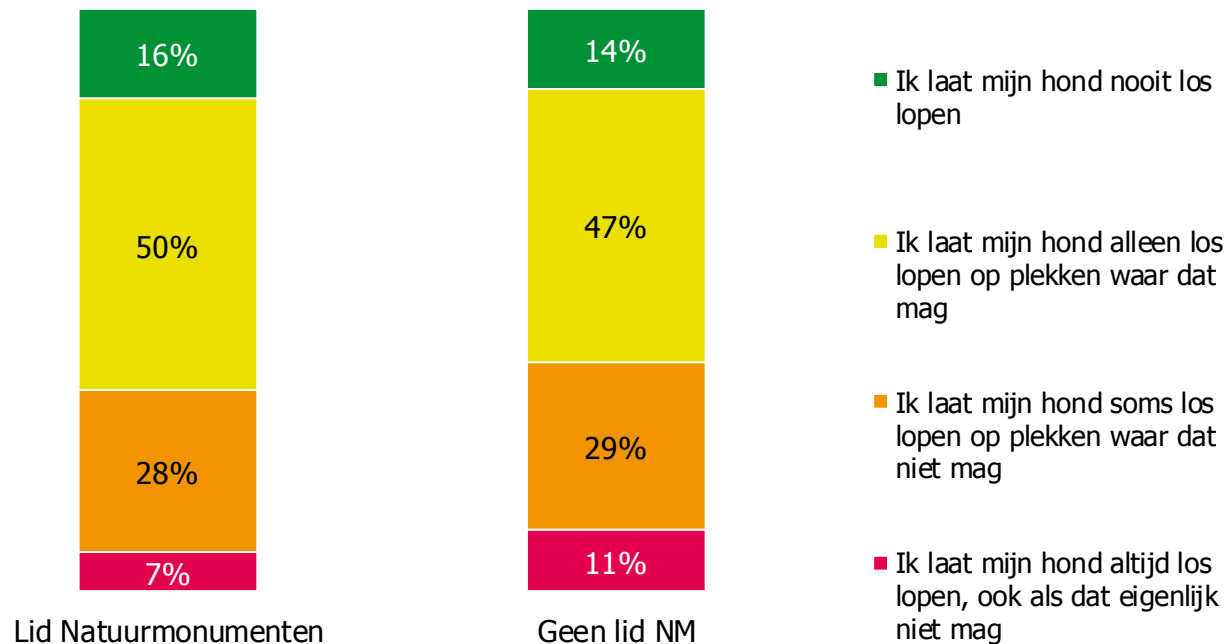
Vraag: U gaf eerder aan dat u <vaak, regelmatig, soms> last heeft van loslopende honden. Op welke wijze heeft u last van loslopende honden in natuurgebieden?

Basis: alle respondenten die (vaak, regelmatig, soms) last hebben van loslopende honden (n= 32.594)

Resultaten – Honden – los lopen

Niet-leden laten vaker dan leden hun hond loslopen op plekken waar dit eigenlijk niet mag

- 35% van de leden geeft aan (soms) hun hond los te laten lopen op plekken waar dat niet mag, tegenover 40% van de niet-leden.

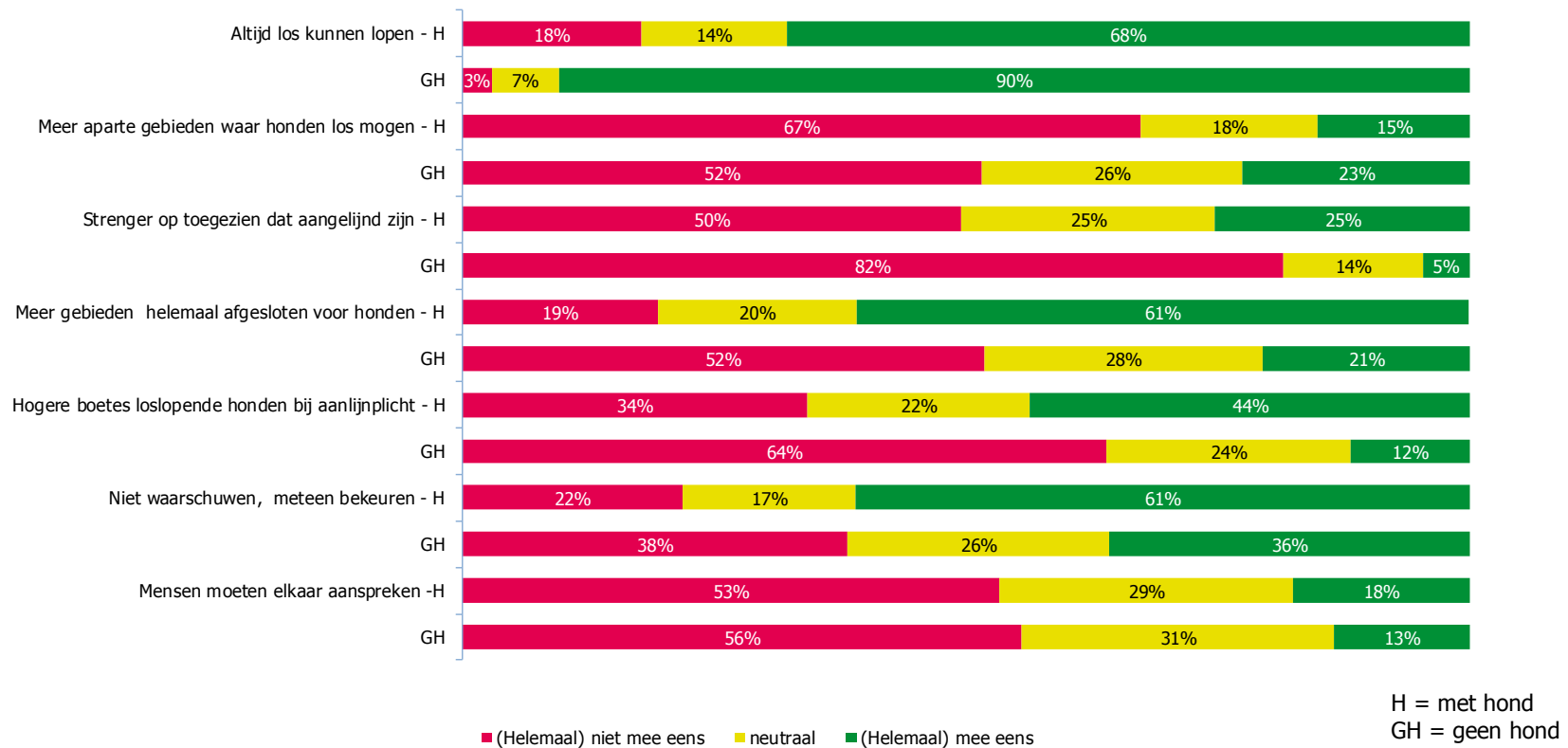
Vraag: Sommige mensen laten hun hond graag los lopen, anderen doen dit nooit. Welk van onderstaande stellingen geeft het beste uw gedrag weer?

Basis: alle respondenten die een hond bezitten

Resultaten – Honden – stellingen

Niet-hondenbezitters strenger dan hondenbezitters

- Er zijn duidelijke verschillen tussen hondenbezitters en niet-hondenbezitters in de meningen over de verschillende stellingen met betrekking tot loslopende honden.
- Niet-hondenbezitters zijn hierin strenger richting overtreders dan hondenbezitters zelf.

Vraag: Hieronder volgen enkele stellingen. Kunt u aangeven in hoeverre u het hiermee eens bent?
 Basis: alle respondenten

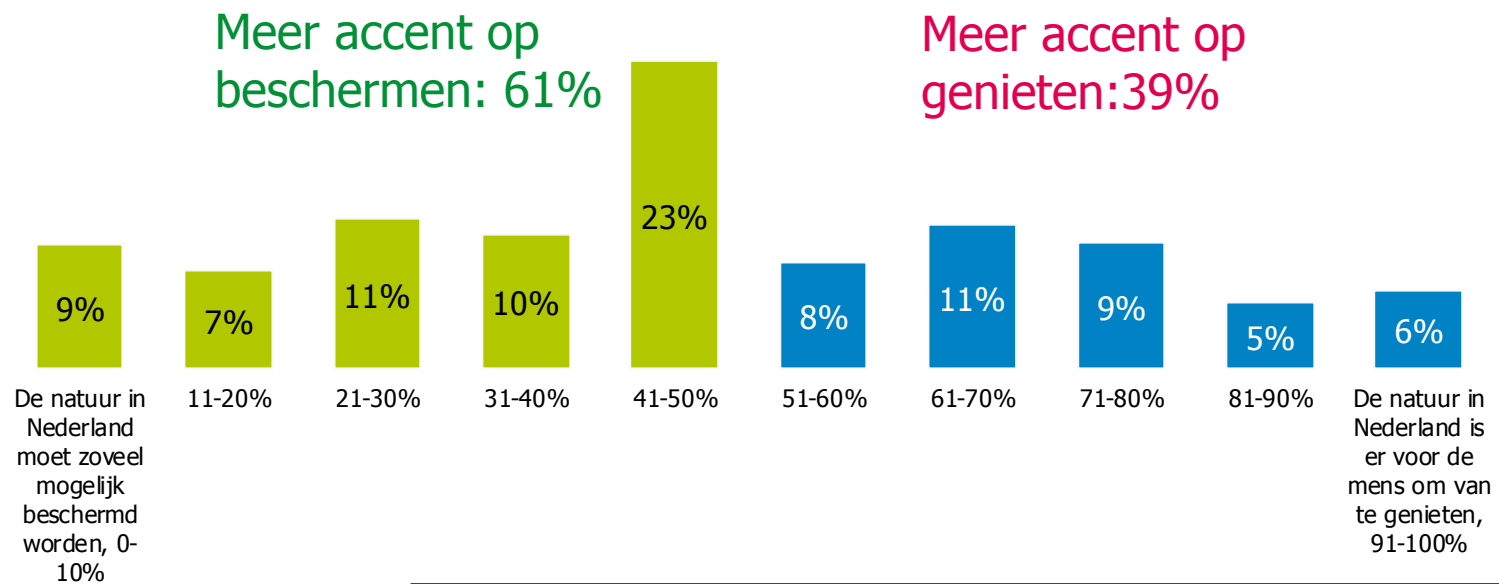
5. Dilemma bescherming/ beleving

Resultaten – Dilemma bescherming/beleving – dilemma's

De balans tussen beschermen en genieten

- De balans tussen zoveel mogelijk beschermen of vooral van genieten gaat meer in de richting van beschermen dan in de richting van genieten. Zowel bij leden (63%) als bij niet leden (55%)

Leeswijzer:
 In de grafiek wordt het aandeel respondenten getoond die voor elk punt in de balans heeft gekozen.
 Bijv. 9% heeft voor de meest linkse optie gekozen (zoveel mogelijk beschermen).

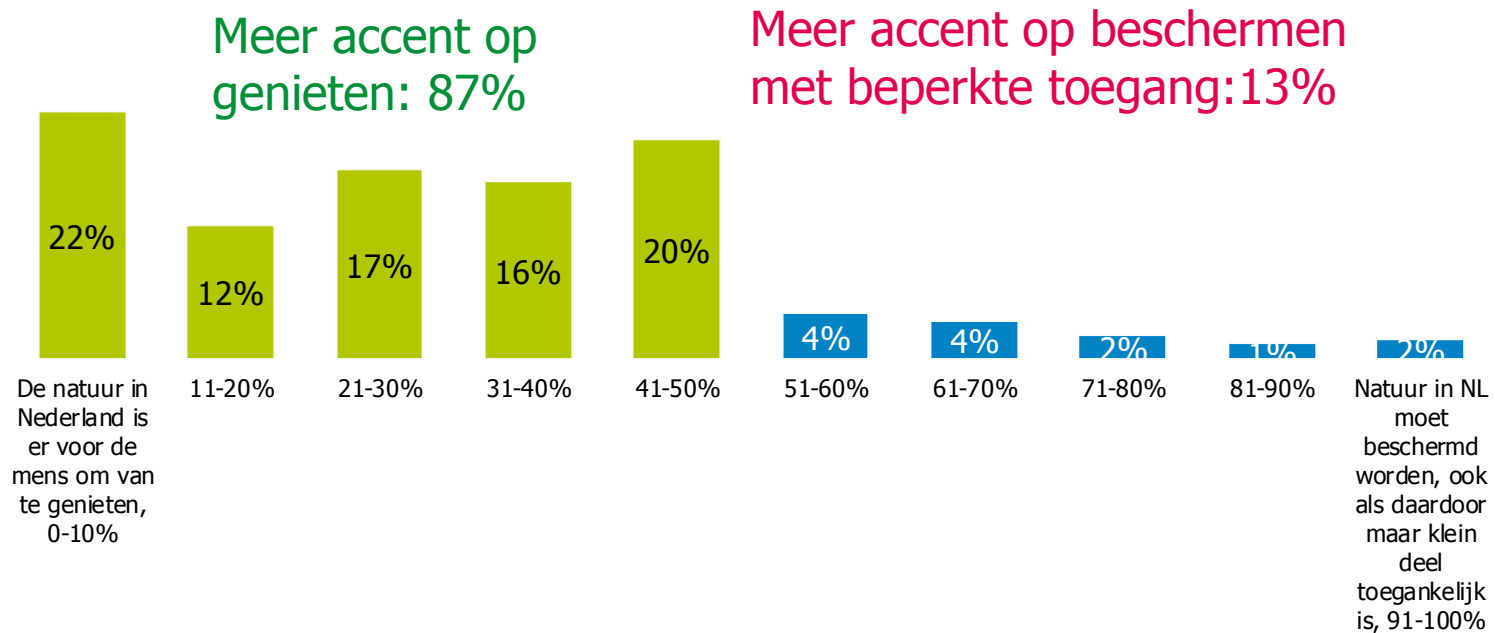
Vraag: Hieronder ziet u elke keer twee stellingen over het gebruik van natuur in Nederland. Wilt u aangeven met welke stelling u het meest eens bent?

Basis: alle respondenten

Resultaten – Dilemma bescherming/beleving – dilemma's

De balans tussen beschermen en genieten

- Hoewel de meerderheid het accent op beschermen wil leggen (60% vorige slide) vindt men het toch een minder goed idee als een gebied daarom maar beperkt toegankelijk is. Zowel de leden (88%) als de niet leden (83%) vinden dit.

Leeswijzer:

In de grafiek wordt het aandeel respondenten getoond die voor elk punt in de balans heeft gekozen. Bijv. 22% heeft voor de meest linkse optie gekozen (zoveel mogelijk genieten).

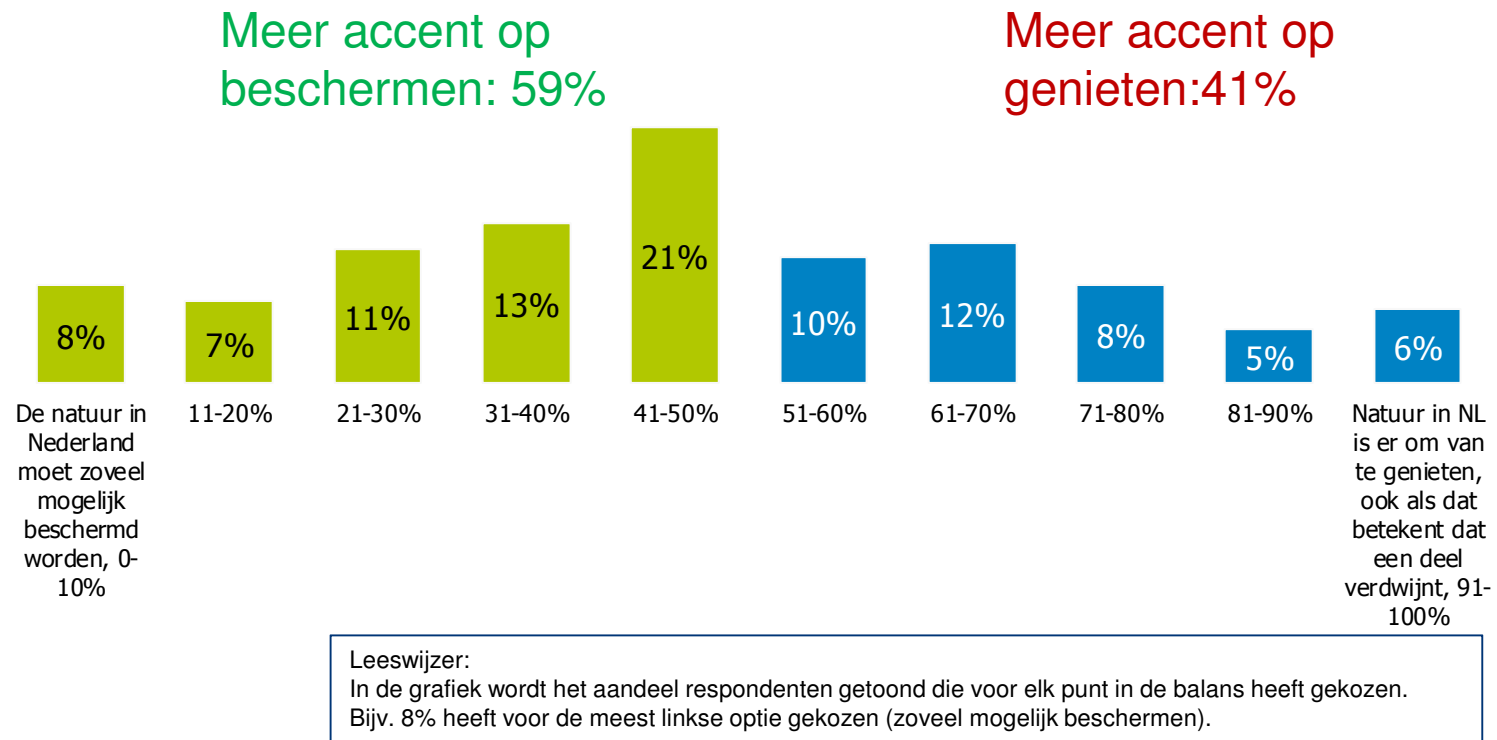
Vraag: Hieronder ziet u elke keer twee stellingen over het gebruik van natuur in Nederland. Wilt u aangeven met welke stelling u het meest eens bent?

Basis: alle respondenten

Resultaten – Dilemma bescherming/beleving – dilemma's

De balans tussen beschermen en genieten

- Als er een risico is, dat een deel van de natuur op termijn zou kunnen verdwijnen, komt bij de bezoekers de nadruk weer meer op beschermen te liggen.
- Onder leden is dit 58% en onder niet-leden 64% die de voorkeur geven aan het beschermen.

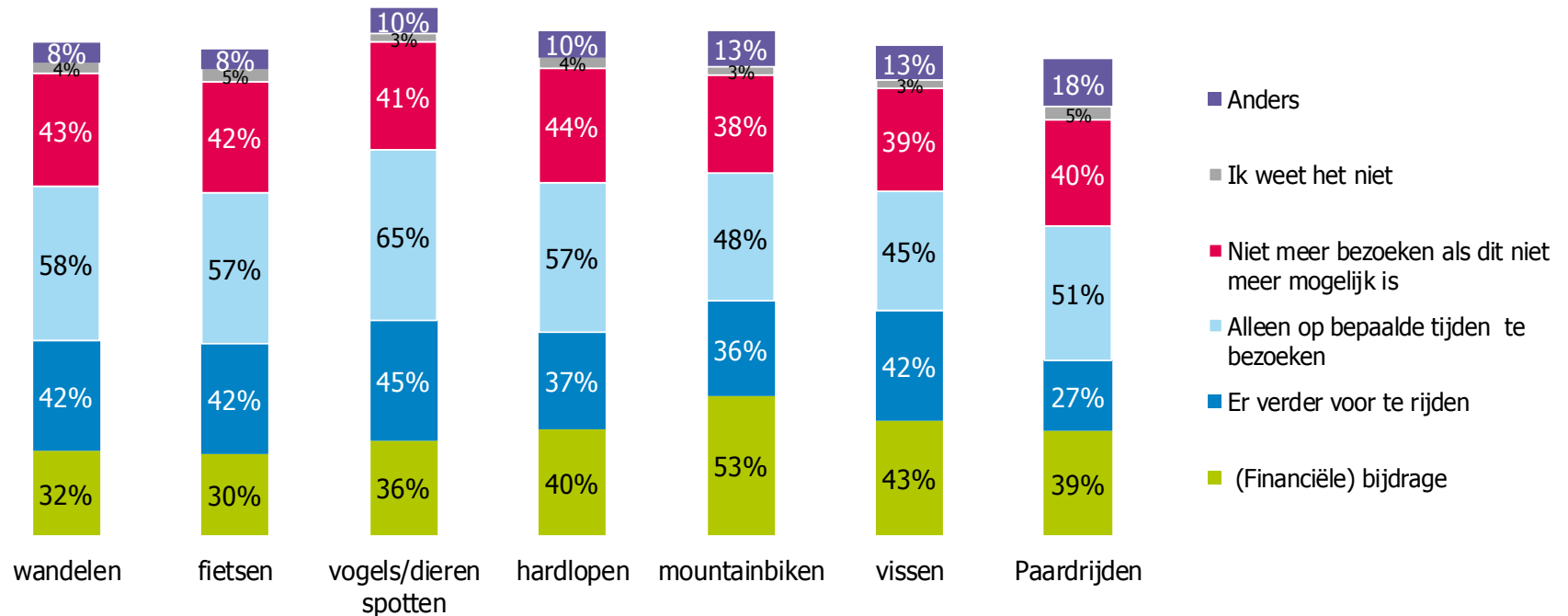
Vraag: Hieronder ziet u elke keer twee stellingen over het gebruik van natuur in Nederland.
Wilt u aangeven met welke stelling u het meest eens bent?
Basis: alle respondenten

Resultaten – Dilemma bescherming/beleving – oplossingen

Men is vooral bereid om op bepaalde tijden gebieden te bezoeken als daardoor de natuur minder wordt verstoord

- 'Alleen op bepaalde tijden te bezoeken' is de meest genoemde oplossing die men zou willen aanvaarden om ervoor te zorgen dat het mogelijk blijft om hun favoriete activiteit te ondernemen.
- Mountainbikers geven het vaakst aan een (financiële) bijdrage te willen leveren.

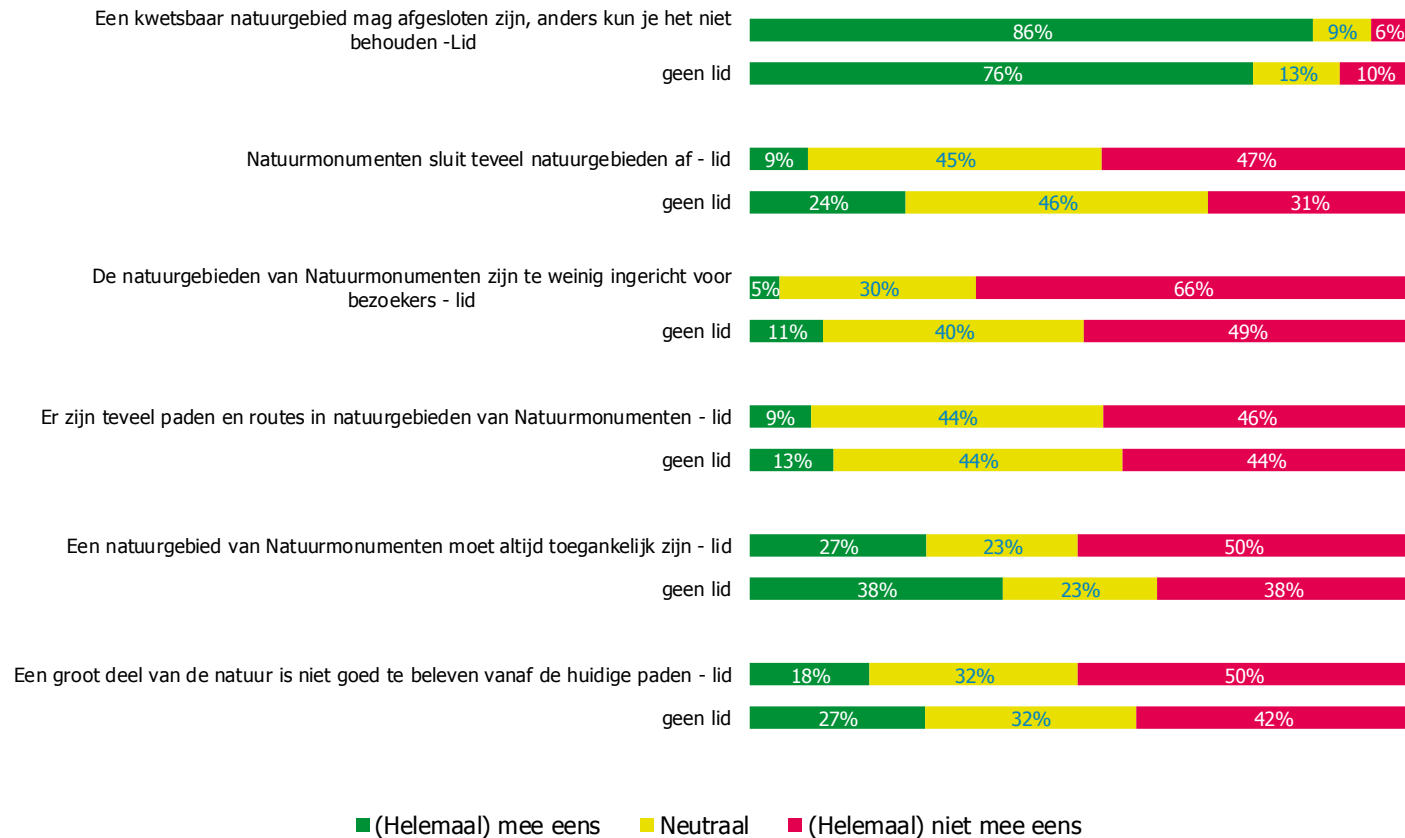
Vraag: Eerder gaf u aan dat u < activiteit > het leukst vindt om te ondernemen.

Stel dat niet meer overal en altijd mogelijk is omdat hiermee de natuur wordt verstoord. Wat zou u ervoor over hebben om ervoor te zorgen dat u dit wel mogelijk blijft? Basis: alle respondenten

Resultaten – Dilemma bescherming/beleving – stellingen

Niet-leden kritischer over Natuurmonumenten dan leden

- Niet-leden zijn kritischer over Natuurmonumenten dan leden. Zij vinden bijvoorbeeld vaker dat NM teveel natuurgebieden afsluit en dat de natuurgebieden nu te weinig zijn ingericht voor bezoekers.

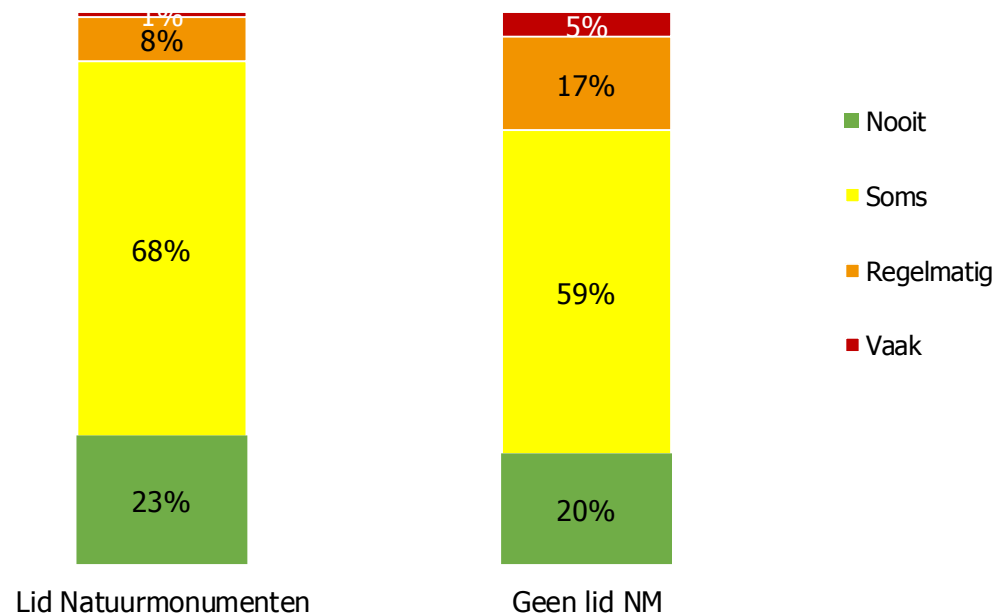
Vraag: Kunt u aangeven in welke mate u het eens bent met de volgende stellingen

Basis: alle respondenten

Resultaten – Dilemma bescherming/beleving – afgesloten gebieden

Niet-leden ervaren vaker dat natuurgebieden afgesloten zijn

- Niet-leden (maar daarmee ook de meer frequente bezoekers van de natuurgebieden) ervaren vaker dan leden dat gebieden afgesloten zijn.

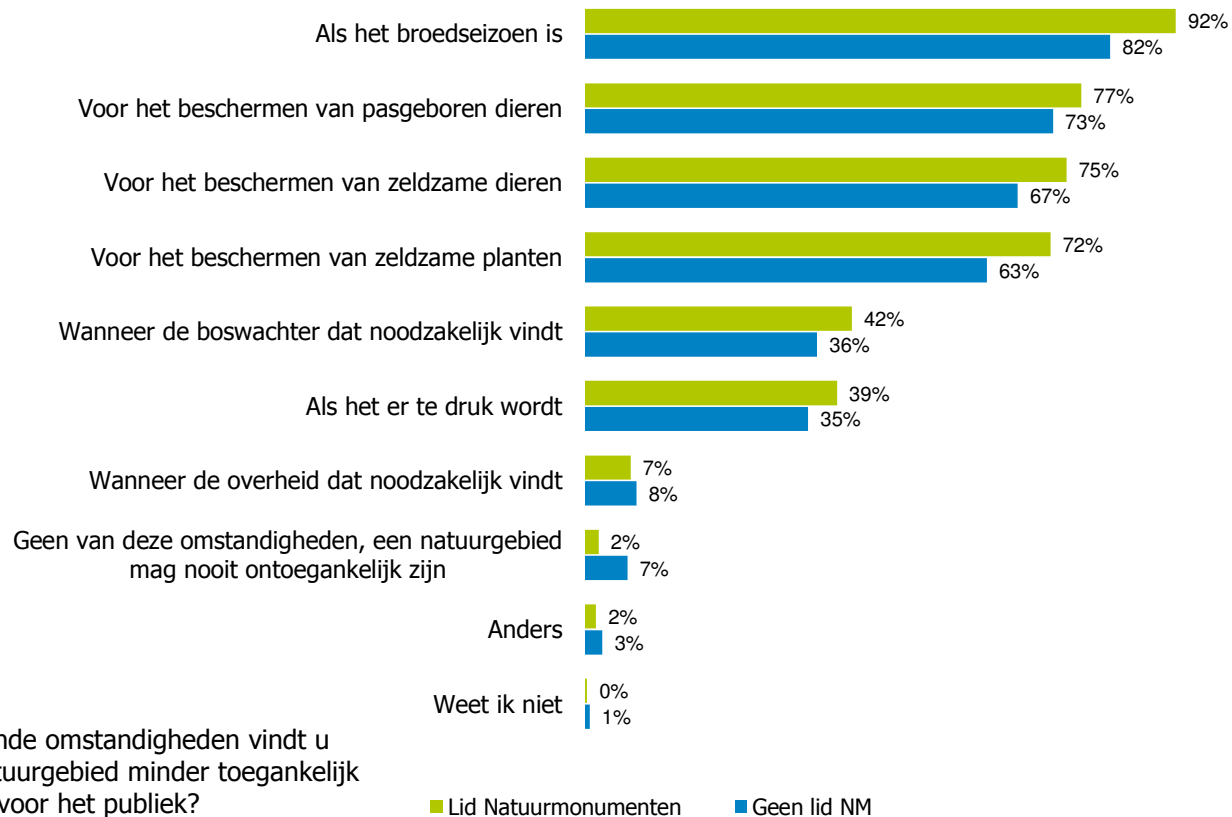

Vraag: Hoe vaak ervaart u dat natuurgebieden minder toegankelijk of zelfs ontoegankelijk zijn?
Basis: alle respondenten

Resultaten – Dilemma bescherming/beleving – afgesloten gebieden

Jonge dieren goede reden om natuurgebied af te sluiten

- Leden van Natuurmonumenten geven over het algemeen vaker voorrang aan de natuur en zien dan een goede reden om een natuurgebied af te sluiten.
Niet-leden voelen minder voor deze beperking.
- Vooral de aanwezigheid van jonge dieren (als het broedseizoen is, of er pasgeboren dieren zijn) is een goede reden om de gebieden af te sluiten.

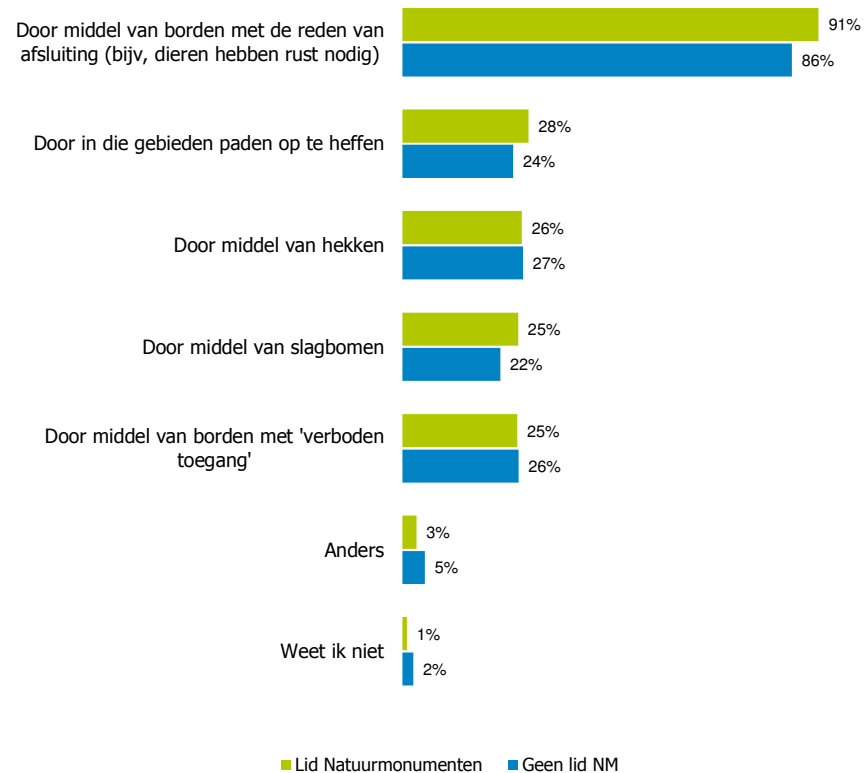
Vraag: Welke van onderstaande omstandigheden vindt u een goede reden om een natuurgebied minder toegankelijk of ontoegankelijk te maken voor het publiek?

Basis: alle respondenten

Resultaten – Dilemma bescherming/beleving – afgesloten gebieden

Borden met *de reden van afsluiting* beste manier om natuurgebieden af te sluiten

- Over de beste manier om gebieden af te sluiten zijn leden en niet-leden het eens: door middel van borden met de reden van de afsluiting daarop.
- Andere oplossingen (paden opheffen, hekken, 'verboden toegang'-borden en slagbomen) zijn voor slechts een kwart van de respondenten een goed idee.

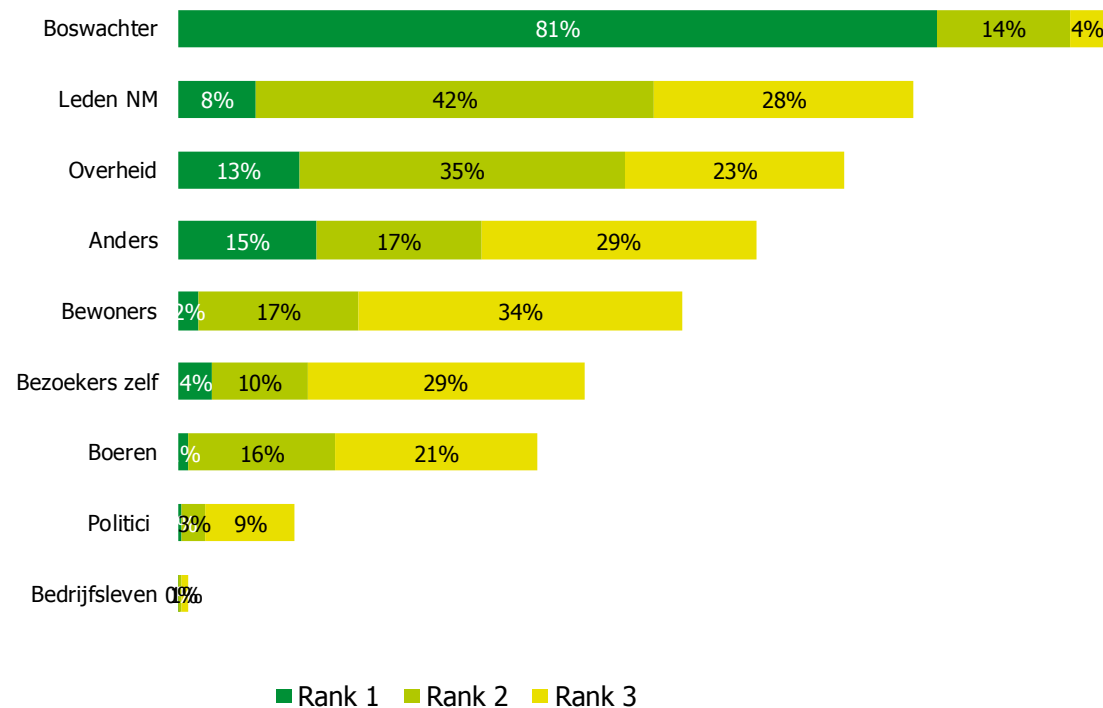

Vraag: Als de boswachters van Natuurmonumenten een natuurgebied (tijdelijk of permanent) moeten afsluiten. Wat is volgens u dan een goede manier om dit te doen?
Basis: alle respondenten

Resultaten – Dilemma bescherming/beleving – afgesloten gebieden

De boswachter zou de meeste zeggenschap moeten hebben over afsluiten

- De boswachter wordt door verreweg de meeste bezoekers gezien als de persoon die het beste kan beoordelen of een gebied afgesloten zou moeten worden.

Vraag: Wie moet volgens u de grens bepalen voor wat wel en niet mag in natuurgebieden van Natuurmonumenten. Zodat er een goede balans is tussen bescherming van planten en dieren en ruimte voor natuurbeleving. Wilt u met de cijfers aangeven wie hierin de meeste zeggenschap zou moeten hebben?

Basis: alle respondenten

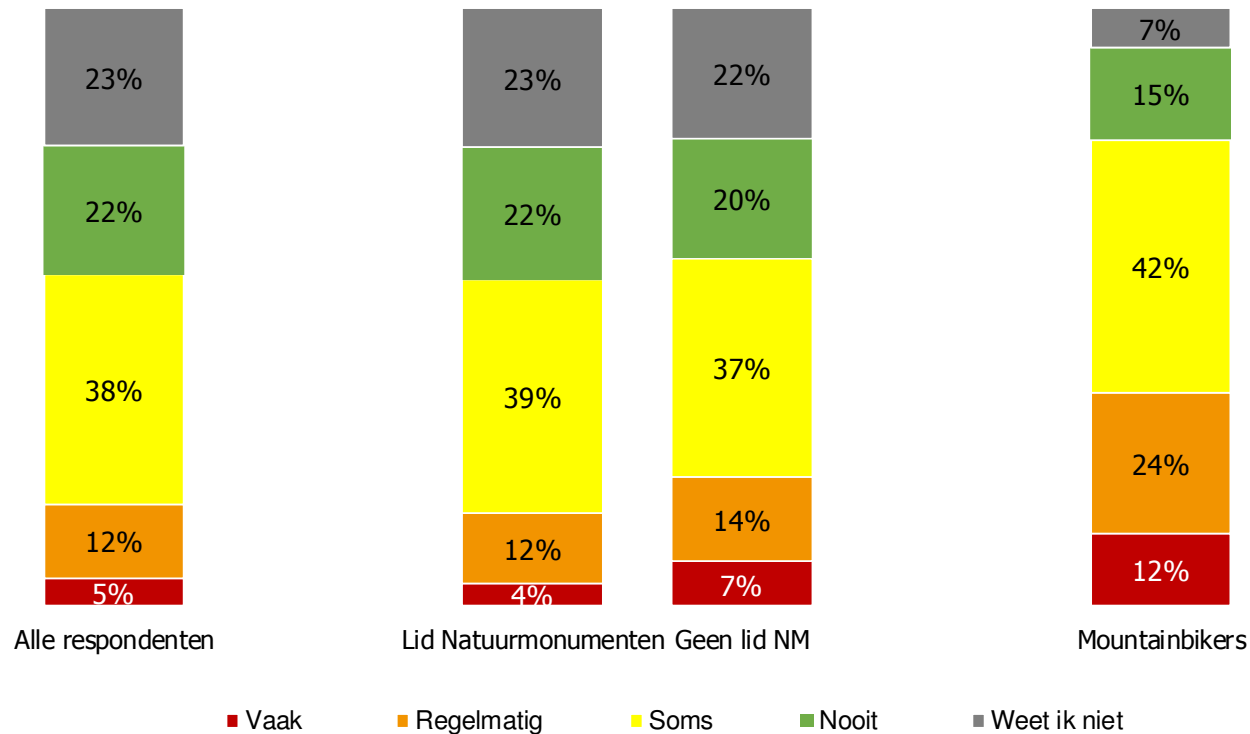
6. Toegankelijkheid landelijk gebied

Resultaten – Toegankelijkheid landelijk gebied – aansluiting routes

Meer dan de helft van de respondenten heeft wel eens te maken met niet-aangesloten routes

- Meer dan de helft van de respondenten heeft wel eens (soms, regelmatig of vaak) mee gemaakt dat de routes in het buitengebied niet op elkaar zijn aangesloten.
- Hierin zit een klein verschil tussen de leden en niet-leden (die vaker natuurgebieden bezoeken).

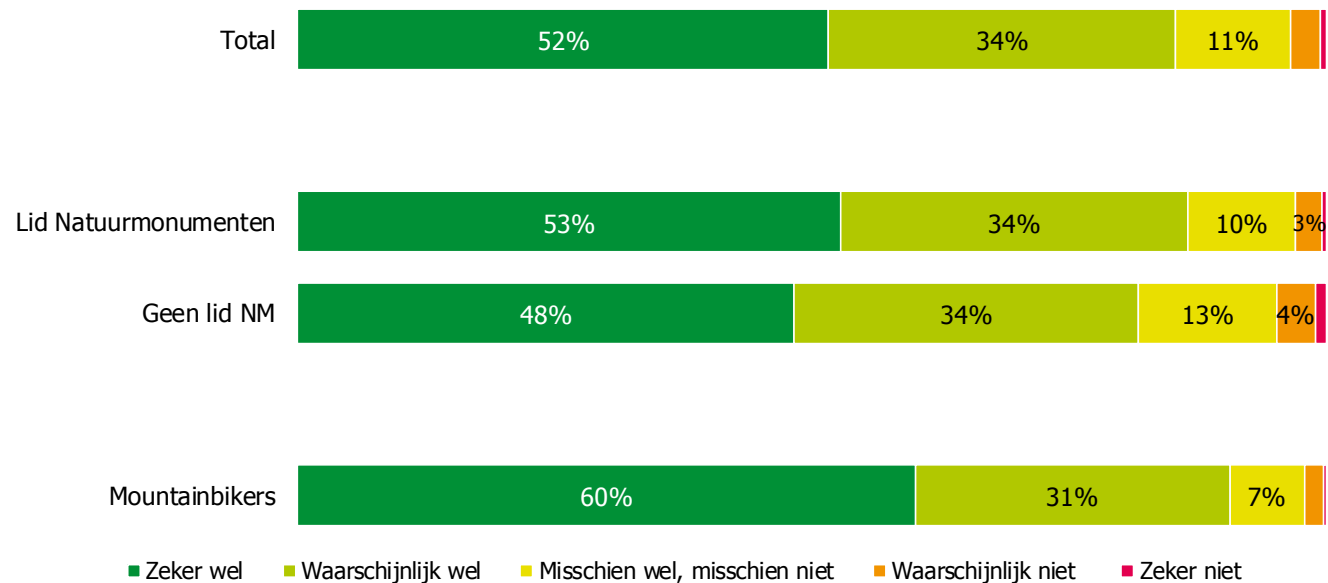
Vraag: Hoe vaak ervaart u dat de wandel/fiets/ruiter/ MTB routes in het buitengebied niet op elkaar zijn aangesloten?
Basis: random de helft van alle respondenten

Resultaten – Toegankelijkheid landelijk gebied – aansluiting routes

Zowel leden als niet-leden willen graag gebruik maken van herstelde of opnieuw opengestelde paden

- Als er routes worden hersteld en opengesteld, dan zouden zowel veel leden als veel niet-leden daar (waarschijnlijk) gebruik van maken.

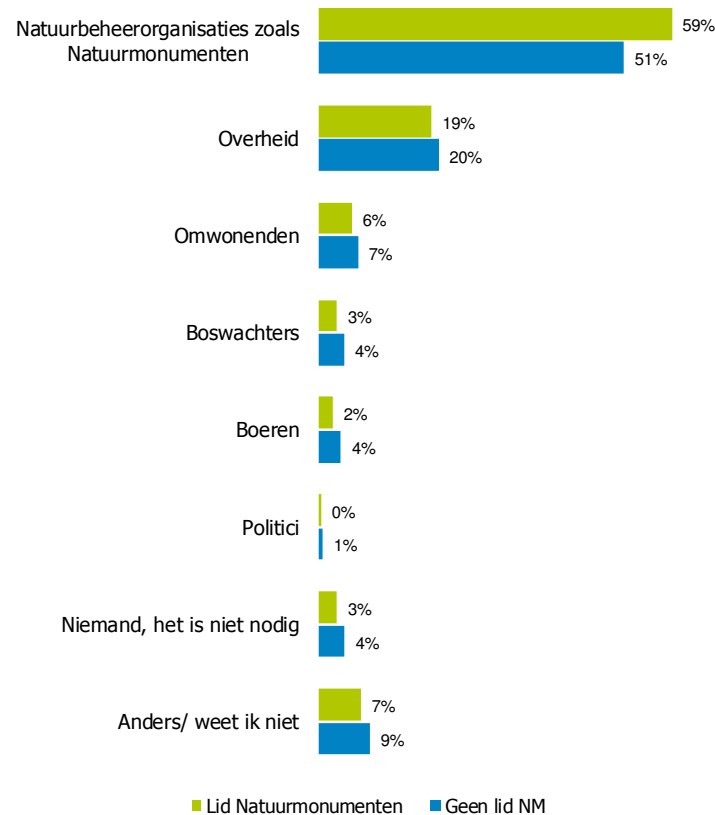
Vraag: Het is wel mogelijk om routes in het landelijk gebied te maken. Oude klompen-, kerke- en schouwpaden kunnen worden hersteld en opengesteld. Dit zijn onverharde paden vaak op het grondgebied van particulieren zoals boeren, de gemeente of het waterschap. Zou u gebruik willen maken van deze routes?

Basis: random de helft van alle respondenten

Resultaten – Toegankelijkheid landelijk gebied – aansluiting routes

Natuurbeheerorganisaties belangrijkste rol in maken aansluitende routes

- Volgens de respondenten hebben natuurbeheerorganisaties de belangrijkste rol in het maken van aansluitende routes.
- Een goede tweede is de overheid: één op de vijf respondenten vindt dat het hun verantwoordelijkheid is.

Vraag: Wie heeft volgens u de belangrijkste rol in het maken van aansluitende routes?
 Basis: random de helft van alle respondenten

7. Financiering van de activiteiten

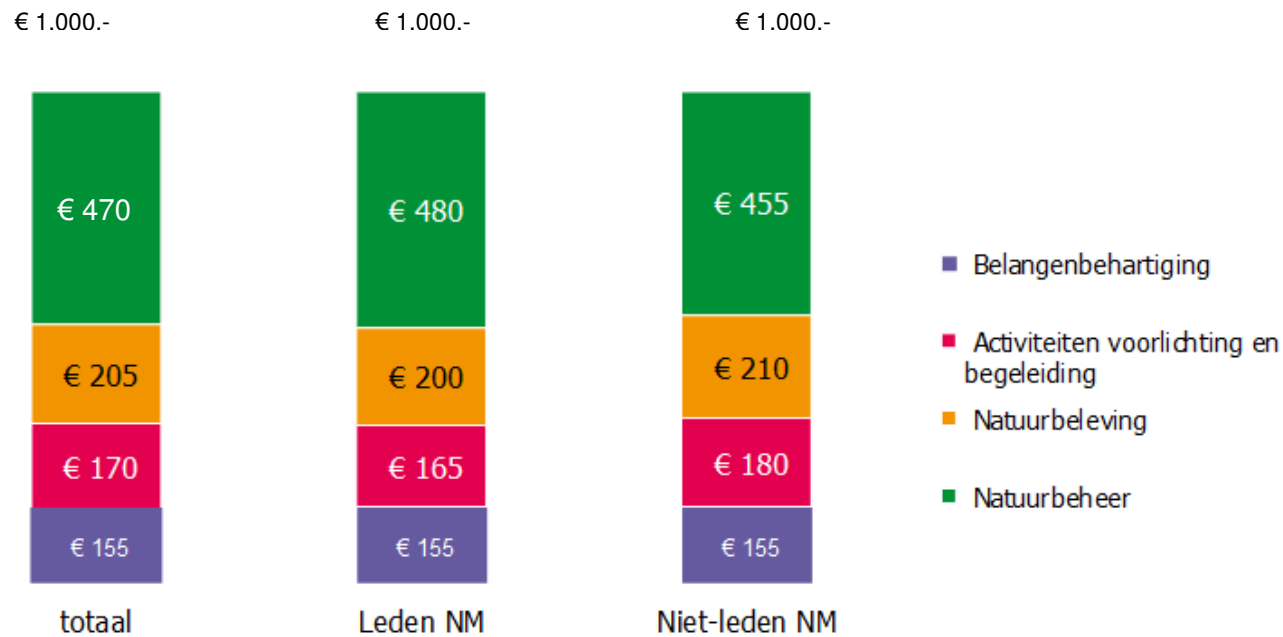

Resultaten – Financiering – besteding budget

Verdeling van bestedingen van Natuurmonumenten

Hoe zou u 1000 euro besteden over de vier categorieen?

- Aan het beheer van de natuur mag het meeste geld worden besteed.
- Daarna is natuurbeleving een belangrijk doel om de inkomsten aan te besteden.
- Naar belangenbehartiging zou verhoudingsgewijs het minste geld moeten gaan, volgens de respondenten.

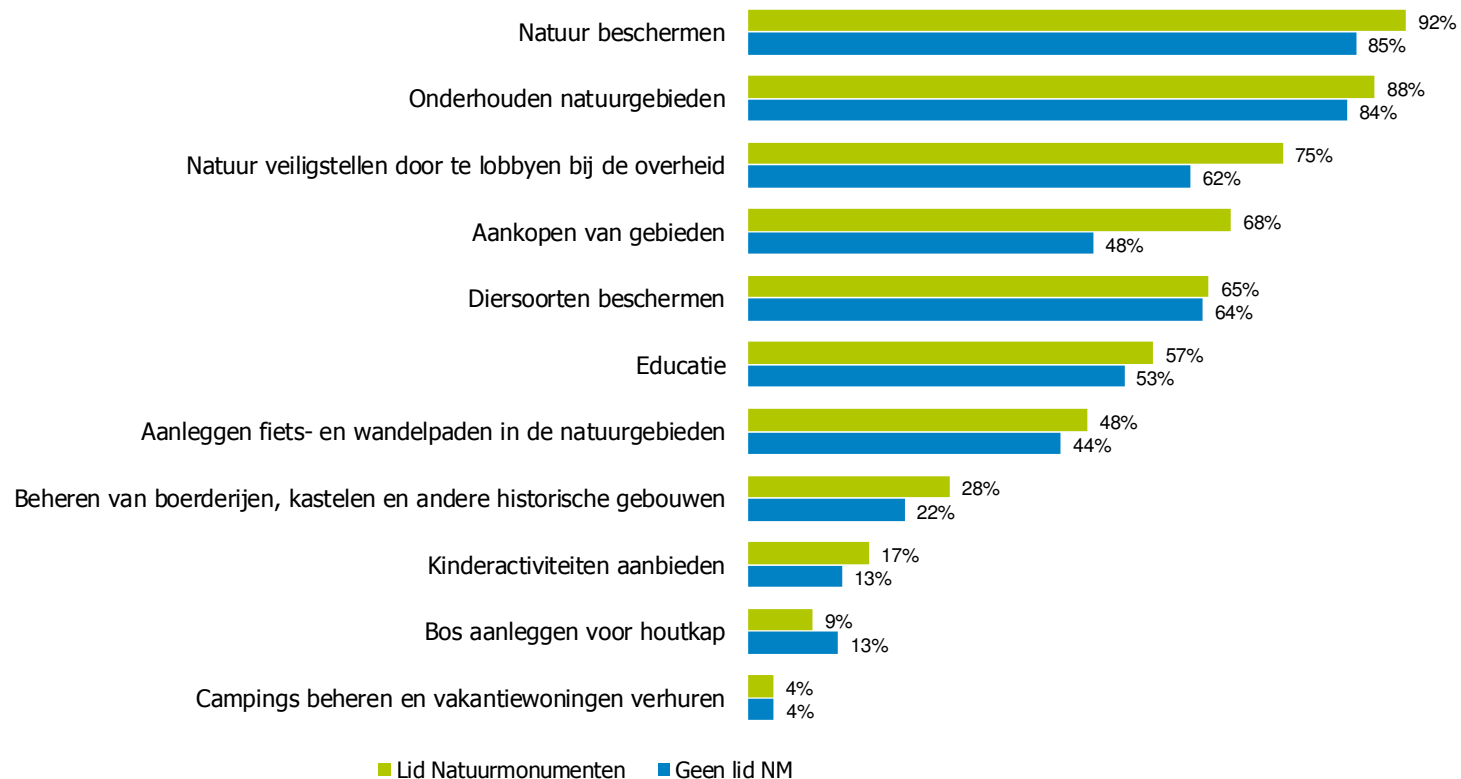

Vraag: Natuurmonumenten moet keuzes maken hoe wij het geld zo goed mogelijk besteden. Stel dat u zou moeten bepalen waar Natuurmonumenten geld aan uitgeeft. U heeft 1.000 Euro te besteden. Hoe zou u deze 1.000 Euro verdelen over de volgende kostenposten?
Basis: random de helft van alle respondenten

Resultaten – taken natuurmonumenten

De taken van natuurmonumenten.

- Na beschermen en onderhouden staat het veiligstellen van de natuur door te lobbyen op de derde plaats bij leden en niet leden. Samen met het aspect "aankopen van natuurgebieden" kenmerkt dit het belang dat gehecht wordt aan de natuur in Nederland!

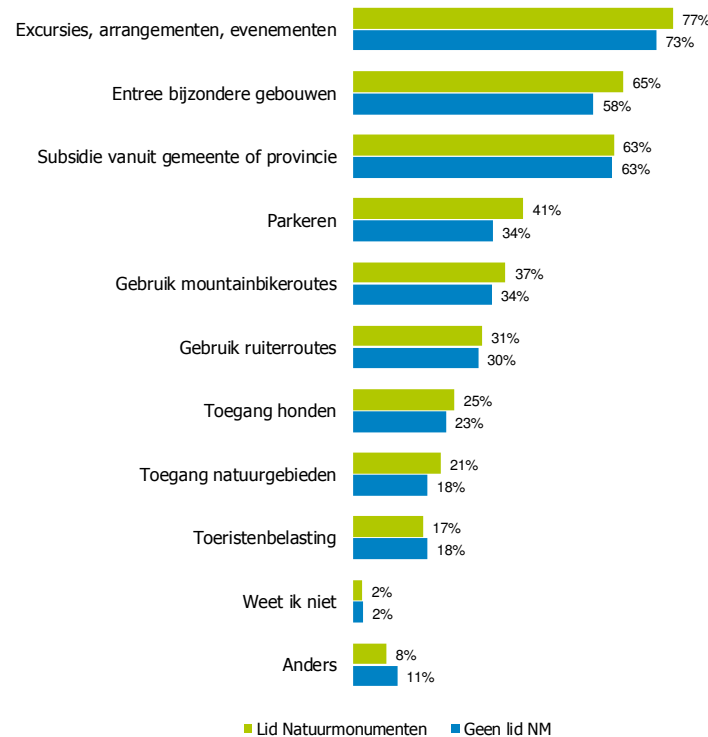
Vraag: Welke van de onderstaande activiteiten zijn volgens u taken voor Natuurmonumenten?
Basis: alle respondenten, leden en niet leden meer antwoorden mogelijk

Resultaten – Financiering – inkomstenbronnen

Mogelijke inkomstenbronnen

- Het vragen van geld voor excursies, arrangementen en evenementen is volgens de grootste groep respondenten een goed idee om inkomsten te genereren.
- Daarnaast kan er entree worden gevraagd voor bijzondere gebouwen of geld gevraagd worden voor parkeren.
- Ook vindt men subsidies vanuit de gemeente of provincie een goed idee als inkomsten voor natuurbescherming.

Vraag: Wat vindt u goede mogelijkheden om meer inkomsten voor natuurbescherming te genereren? Voor welke zaken zou Natuurmonumenten geld kunnen vragen of op andere wijze inkomsten genereren?

Basis: random de helft van alle respondenten

Resultaten – Financiering – bijdrage

Andere bijdrage leveren

- Het opruimen van zwerfafval wordt door de grootste groep respondenten gezien als een goede manier om een bijdrage te leveren aan het onderhouden.
- Daarnaast geeft bijna twee op de vijf respondenten aan dat ze regelmatig of één keer per jaar zouden willen helpen met onderhoud.
- Slechts 8% van de respondenten geeft aan dat zij niet persoonlijk bij willen dragen.

Vraag: Naast financiële middelen, kunnen mensen ook op andere wijze een bijdrage leveren aan het onderhoud van natuurbeleving. Bijvoorbeeld het onderhoud aan paden of het opruimen van zwerfvuil bij u in de buurt. Wat zou u persoonlijk een goede wijze vinden om een bijdrage te leveren?

Basis: random de helft van alle respondenten

Bijlagen

Onderzoeksverantwoording

Onderzoek in vogelvlucht

	Methode	Kwantitatief online onderzoek
	Doelgroep en steekproef	De doelgroep bestaat uit Nederlanders in het algemeen en leden van Natuurmonumenten in het bijzonder. Als steekproefbestand is gebruik gemaakt van de bestanden van Natuurmonumenten. Daarnaast stond er een open link op de website van Natuurmonumenten.
	Respons	Netto hebben <u>43.365</u> personen deelgenomen. Subgroepen: Medewerkers: 331 Vrijwilligers 900 Leden 22.478 Niet leden mailing 3.685 Veldwerving: 216 Meepraten via de website 14.422 (overige zijn niet te bepalen)
	Veldwerk	Het veldwerk heeft plaatsgevonden vanaf 28 augustus t/m 5 oktober 2014. De gemiddelde invultijd van de vragenlijst bedroeg: 21 minuten.
	Definities	Visser: is (sport)visser in natuurgebieden (n= 1.876) Hondenbezitter: bezit één of meerdere honden in het huishouden (n=9.795) Lid Natuurmonumenten: is volgens eigen zeggen lid (n=32.343)